

Ügyiratszám: 30209-12/2012.

Ügyintéző: **személyes adat**

Tárgy: a gyermek és kiskorúak védelmére, az emberi méltóság tiszteletben tartását előíró és a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek öncélú, sérelmes bemutatását tiltó törvényi rendelkezések megsértése

Melléklet: a jogsértő műsorszámok részletes leírása

A NEMZETI MÉDIA-ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG

MÉDIATANÁCSÁNAK

169/2013. (I. 30.) számú

HATÁROZATA

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: **Médiatanács**) a dr. Horváth Antal (1145 Budapest, Róna u. 174.) által képviselt MTM-SBS Televízió Zrt.-vel (1145 Budapest, Róna u. 174., továbbiakban: **Médiaszolgáltató**) szemben hivatalból lefolytatott eljárásában megállapította, hogy a Médiaszolgáltató a TV2 csatornáján a 2012. november 7-én 6 óra 55 perces kezdettel sugárzott „Mokka” című műsorszámával megsértette a műsorszám korhatár-kategóriába sorolására és a műsorszámok közzétételére vonatkozó törvényi előírásokat, ezért a Médiaszolgáltatót

10.000.000 Ft, azaz tízmillió forint bírsággal sújtja.

A Médiatanács megállapította továbbá, hogy az MTM-SBS Televízió Zrt. Médiaszolgáltató TV2 csatornáján a 2012. november 7-én 6 óra 55 perces kezdettel sugárzott „Mokka” című műsorszámában 6:57:24-6:57:53, 8:20:12-8:21:08, 8:33:04-8:34:10, valamint 8:53:49-8:54:32 között közzétett nyereményjáték tartalma kapcsán négy alkalommal megsértette az emberi méltóság tiszteletben tartását előíró törvényi rendelkezést, ezért a Médiaszolgáltatót

12.500.000 Ft, azaz tizenkettőmillió-ötszázezer forint bírsággal sújtja.

A Médiatanács megállapította továbbá, hogy a Médiaszolgáltató TV2 csatornáján a 2012. november 7-én a „Tények” című műsorszámában 6 óra 33 perces, és 7 óra 13 perces kezdettel közzétett hírösszeállítás tartalma kapcsán megsértette a megalázó és kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek öncélú, sérelmes bemutatását tiltó törvényi rendelkezést, ezért a Médiaszolgáltatót

500 000 Ft, azaz ötszázezer forint bírsággal sújtja.

A Médiaszolgáltató a bírságot e határozat közlését követő hét napon belül köteles megfizetni a Médiatanács Magyar Államkincstár által vezetett 10032000-00295141-00000024 számú

számlájára. A fizetési kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a Médiaszolgáltató késedelmi pótlékot köteles fizetni, melynek mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része.

Az önkéntes teljesítés elmaradása esetén a Médiatanács a Médiaszolgáltatóval szembeni bírság igényét közigazgatási úton érvényesíti.

E határozat ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat felülvizsgálata a határozat közlésétől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz (a továbbiakban: bíróság) címzett, a Médiatanácshoz három példányban benyújtott keresetlevéllel kérhető. A keresetlevél benyújtásának e határozat végrehajtására halasztó hatálya nincs, a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése és a tárgyalás tartása a bíróságtól kérhető. A keresetet a bíróság 30 napon belül bírálja el.

Indokolás

A Médiatanács a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (továbbiakban: **Mttv.**) 167. § (1) bekezdése alapján hatósági ellenőrzést folytatott le a Médiaszolgáltató TV2 adóján 2012. november 7-én 6 óra 55 perces kezdettel sugárzott „Mokka”, valamint a 2012. november 7-én 6 óra 30 perces kezdettel, valamint 7 órai kezdettel közzétett „Tények” című műsorszamaival kapcsolatban.

A Médiaszolgáltató a 2012. november 7-én közzétett „Mokka” című műsorszámot az Mttv. 9. § (4) bekezdése szerinti, III. korhatár-kategóriába sorolta, azaz „*tizenkét éven aluliak számára nem ajánlott*” minősítéssel látta el.

A hatósági ellenőrzés során, a műsorszámok részletes tartalmi elemzése alapján felmerült az Mttv. 9. § (5) bekezdésének és a 10. § (1) bekezdés c) pontjának, valamint a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: **Smtv.**) 14. § (1) és (2) bekezdésének megsértése.

A Médiatanács az Mttv. 182. § ba) és c) pontjaiban foglalt hatáskörében, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: **Ket.**) 29. § (1) bekezdése alapján hivatalból, 2012. december 5-én hatósági eljárást indított a Médiaszolgáltatóval szemben, mely tényről a Ket. 29. § (3) bekezdés a) pontjában foglalt rendelkezésnek megfelelően a 2143/2012. (XII. 5.) számú, 30209-8/2012. ügyiratszámú végzésében a Ket. 29. § (5) bekezdése szerinti tartalommal értesítette a Médiaszolgáltatót, tájékoztatta a hatósági ellenőrzés megállapításairól, valamint a Ket. 51. § (1) bekezdése értelmében felhívta a figyelmét arra, hogy az eljárás során nyilatkozattételi és a Ket. 68. §-a értelmében iratbetekintési jog illeti meg.

A Médiaszolgáltató az eljárás megindításáról értesítő, 2143/2012. (XII. 5.) számú végzést a visszaérkezett tértivevény tanúsága szerint 2012. december 14-én vette át.

A Médiaszolgáltató a 2013. január 3-án a Hatósághoz érkezett - a csatolt képviseleti megbízás révén megfelelő módon igazolt -, jogi képviselő útján benyújtott nyilatkozatában a következőket adta elő:

A Médiaszolgáltató szerint a hatósági ellenőrzés megállapításai nem helytállóak, e vonatkozásban kifejtette, hogy mindkét kifogásolt szegmens tényszerű beszélgetést tartalmazott, a lehetséges okokat és következményeket szakértők közreműködésével járta körbe, beleértve azt is, hogy vajon az áldozat környezetében élő kiskorúakat hogyan lehet szembesíteni a történetekkel. Az emberi, társadalmi, büntetőjogi következmények nem maradtak szó nélkül, ellenben semmiféle olyan elemet nem tartalmazott a szegmens, ami bármelyik korcsoportot azonosulásra készítetne, következésképpen az idézett feltételezések alaptalanok.

A fentiekén túl a Médiaszolgáltató a hatósági ellenőrzés azon megállapításai kapcsán, miszerint „a kiskorú néző számára ezek a tisztázatlan, homályos információk nehezen feldolgozhatók. Bár a műsorszámokban közzétett összeállításokat mind a hír-, mind a magazinműsor a nyugalom megzavarására alkalmasnak minősítette, a téma verbálisan részletezett, erős érzelmi hatást kiváltó jelzőkkel tűzdelt bemutatási módja miatt („kegyetlenül gyilkoltak, aztán elásták”, „brutálisan meggyilkolta”, „eltegyék Bencét láb alól”) a félelmi reakciók intenzívebbek lehettek, és tartósabban fennmaradhattak a gyermekekben.” a következőket adta elő:

Tekintve, hogy 12 éven felüliekről van szó, önmagában a félelem, megrendültség csak annyiban alapozza meg a IV. kategória szükségességét, ha az egyben a szellemi, erkölcsi fejlődés hátrányos befolyásolásának lehetőségét is felveti. Ha feltételezzük azt, hogy a korosztályhoz tartozók nagy számban néznek/látnak/olvasnak híradásokat, akkor a jelen szegmens minden egyéb híradással szemben annyiban tekinthető pozitívnak, a kamaszok számára érthetőbbnek és feldolgozhatóbbnak, hogy a korosztályhoz tartozók számára is érthetővé teszi, megmagyarázza a tárgybeli bűncselekmény előzményeit, lehetséges következményeit, különös tekintettel az érintett kiskorúak sorsára vonatkozóan.

A Médiaszolgáltató a kifogásolt szegmensek kapcsán kifejtette, hogy azok bevezetője néhány mondatban, tényszerűen ismertette a bűncselekmény tényét, az eddig ismertté vált körülményeket, majd ezt követően, a szakértőkkel folytatott beszélgetések során, egyrészt már szó sem esik erőszakról, annak verbális megjelenítéséről; másrészt olyan általános információkat oszt meg a nézőkkel mind a családvédelemről, mind pedig a lehetséges büntetőjogi következményekről, melyek kifejezetten informatívak. A kiskorúak nézőpontjából, de tágabb összefüggésben is, különösen a generál prevenció szempontjából, nagy jelentősége van annak, hogy a nyomozóhatóság példás gyorsasággal felderítette az elkövetés körülményeit, a feltételezett tetteseket pedig őrizetbe vette és erről a szegmens szintén tényként számolhatott be.

A Médiaszolgáltató álláspontja szerint, mivel a tárgybeli bűncselekmény óriási médianyilvánosságot kapott, arról szinte valamennyi médium beszámolt, feltételezhető, hogy nincs olyan kamasz, aki ne hallott volna a bűncselekményről és annak áldozatáról. Az áldozat személyi körülményei és az elkövetés módja ugyanakkor eleve kizárja azt, hogy a tájékoztatás „érzelmi bevonódás” nélkül legyen feldolgozható. Ezen összetevőkhöz képest a gyermekét elvesztő anya bemutatásának a kiskorúak védelme, a tájékoztatás tárgyát képező információk lehetséges feldolgozása szempontjából jelentősége nincs.

A Médiaszolgáltató a hatósági ellenőrzés azon megállapítására, miszerint „a III. korhatári kategóriába sorolt alkotások már foglalkozhatnak érzékenyebb témákkal, mivel azonban a 16 év alattiak korlátozott élettapasztalataik következtében még nehezebben ítélik meg az elhangzottakat, a szerkesztőknek különös körültekintéssel kell eljárniuk a műsor készítésekor, azaz a távolságtartó feldolgozás elengedhetetlenül szükséges, ehhez a megoldási módhoz”, illetve a műsorszámában megszólaltatott szakértők által elmondottak kapcsán előadta, hogy éppen ezt a távolságtartó hozzáállást tekinti a műsorszám erényének, a műsorban szereplő, magyarázó tartalmi elemek teszik a műsort alkalmassá azt arra, hogy a kamaszok számára is feldolgozható, megérthető legyen ez a mindenkit érdeklő téma.

A hatósági ellenőrzés azon észrevétele kapcsán, miszerint „a beszélgetések megnyugtató végkicsengése elmaradt, sem a szakértők, sem a műsorvezető nem tért ki arra, hogyan lehetett volna a családban fennálló konfliktust kezelni, más módon megoldani”, a Médiaszolgáltató kifejtette, hogy álláspontja szerint egy kisgyermek halálának megnyugtató végkicsengést adni lehetetlen. A műsorvezető valóban nem tért ki a megoldásra, azonban a szakértők igen, a családvédelmi szakember részletesen is, ez magából a műsorszámból kiderül.

A Médiaszolgáltató a fentiekben túl elismerte azt, hogy az eljárás tárgyát képező telefonos játék közreadásával a Médiaszolgáltató súlyosan sértette az áldozat hozzátartozóinak kegyeleti jogait. A történeteket elképesztő szerkesztői-szakmai, egyúttal emberi hibának tartja és már a műsor adásba kerülésének napján belső eljárást kezdeményezett. Az ezzel kapcsolatos felelősségre vonás a jelen eljárástól függetlenül történt meg a vonatkozó munkajogi szabályok szerint.

Nem ismerte el viszont az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértését, tekintve, hogy a Médiaszolgáltató - ellentétben a Médiatanács álláspontjával - nem az emberi méltóság alapvető értékeit negligálta általában, illetve az adott műorszám közreadásával, hanem egy konkrét személy személyhez fűződő jogait sértette meg. Ily módon, a már sokat idézett AB határozatok, és a Kúria vonatkozó határozatai alapján az idézett műsorésszel kapcsolatban az érintetteknek lehet polgári jogi igénye, melyekkel szemben a Médiaszolgáltató helytállni tartozik. Az ezzel kapcsolatos igényérvényesítés az érintettek emberi méltóságából levezethető perbeli önrendelkezési jogának tárgya.

A Médiaszolgáltató a fentiekkel kapcsolatban hivatkozott a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) 3. § (2) bekezdése vonatkozásában született 46/2007. számú AB határozatra, melyben az Alkotmánybíróság az emberi jogok Rttv.-beli rendelkezéseivel kapcsolatos médiahatósági hatáskörrel kifejtette, hogy a jogsérelmet szenvedett személyt megillető „perbeli önrendelkezés tehát azt a jogot is magában foglalja, hogy valaki jogsérelem esetén ne vegyen igénybe bírói utat. Ha a műsorszolgáltató személyhez fűződő jogot sért, a jogsérelmet szenvedett személy dönt arról, hogy a jogsértést elkövető műsorszolgáltatóval szemben érvényesíti-e személyiségi jogait, például indít-e pert... Az ORTT - a Médiatörvény 3. § (1) bekezdése alapján eljárva - e közigazgatási eljárásban nem az egyes jogalanyokat ért jogsérelemről dönt. A Médiatörvény 3. § (1) bekezdése alapvető rendelkezés. Az ORTT ennek megfelelően a közigazgatási eljárás során annak megállapítására jogosult, hogy a műsorszolgáltató az emberi jogok tiszteletben tartásával tevékenykedik-e, és az egyes műsorainak témája, jellege, nézőpontja nem sérti-e az emberi jogokban megjelenő alapvető értéket”.

A Médiaszolgáltató kifejtette, hogy álláspontja szerint a jelenlegi szabályozás az elvi alapok tekintetében nem különbözik a korábbiától, így az idézett AB határozat elvi alapvetése a jelen ügyben is iránymutatásul szolgál.

A fentiekben túl előadta, hogy nem ismeri el az Smtv. 14. § (2) bekezdésének megsértését sem. Egyetértett a felhívásban foglaltakkal, miszerint a nyilatkozó édesanya zaklatott lelki állapotban volt, azonban a zaklatottság véleménye szerint önmagában nem jelent sem kiszolgáltatott, sem megalázó helyzetet, amennyiben az érintettet nem korlátozta annak megítélésében, hogy hajlandó-e nyilvánosság előtt nyilatkozatot tenni vagy nem. A jogsértés további feltétele az öncélú bemutatás, amely sérelmes is kell, hogy legyen. Csak e három feltétel együttes fennállása esetén valósul meg az idézett törvényhely megsértése. E két utóbbi konjunktív feltétel közül a Médiaszolgáltató álláspontja szerint sem az öncélúság, sem pedig a sérelmes bemutatás nem valósult meg.

A Médiaszolgáltató a nyilatkozatában előadott indokok mentén az eljárás megszüntetését kérte a Médiatanácstól.

A Médiatanács a rendelkezésre álló adatok, különösen a vizsgálati jelentés, a műorszámok megtekintése és a Médiaszolgáltató nyilatkozata alapján az alábbi tényállást állapította meg, és azt az alábbiak szerint értékelte:

- 1. A gyermekek és kiskorúak védelméről szóló rendelkezések megsértése a 2012. november 7-én közzétett „Mokka” című műorszámokban – Mttv. 9. § (5) bekezdés, valamint a 10. § (1) bekezdés c) pontja**

Az Mttv. 182. § ba) pontja alapján a gyermekek és kiskorúak védelmére vonatkozó előírások megsértésével kapcsolatosan a Médiatanács rendelkezik hatáskörrel.

A 2012. november 7-én közzétett „Mokka” című műsorszám többek között Szita Bence meggyilkolásának ügyével foglalkozott.

A Médiaszolgáltató a „Mokka” című műsorszámot III. korhatár-kategóriába sorolta, és 12-es piktogrammal látta el, így módon **„tizenkét éven aluliak számára nem ajánlott”** minősítést kapott.

A III. korhatári kategóriába olyan műsorok tartoznak, amelyekben a jelenetek és a mondanivaló egy 12 évesnél idősebb gyermek számára önállóan megérthető, illetve nem jelenítenek meg olyan mértékben káros tartalmakat, amelyet a 12-16 év közötti gyermek még nem képes megfelelően feldolgozni.

A vizsgált műsorszám műfaját tekintve reggeli információs magazin, amelyben aktuális eseményekről, témákról beszélgetnek a műsorvezetők a meghívott vendégekkel. Összetett műsorszám lévén a programot a Médiaszolgáltató több alkalommal is megszakította hírekkel.

A „Tények” című hírműsorban szereplő, több érintettet, köztük Szita Bence édesanyját is megszólaltató, rendkívül megrázó összeállítást követően a „Mokka” című magazinműsor műsorvezetője a börtönökben kialakult hierarchiáról és a gyilkos feltételezett lelkiállapotáról beszélgetett a meghívott kriminológussal, majd következő vendégét, egy gyermekvédelmi szakembert az áldozat családi hátteréről és a gyermekelhelyezés nehézségeiről kérdezte.

A médiaszolgáltatóknak különös gonddal szükséges eljárniuk annak kapcsán, hogy a III. korhatár-kategóriába sorolt műsorszámok témaválasztása, továbbá a választott témák feldolgozásának módja a 12-16 év közötti korosztály érettségi szintjének megfelelő legyen.

A problematikus műsorszegmensekben érintőlegesen szóba került a nevelőszülőség, a pszichopata személyiség, a halálbüntetés kérdése is. Fontos, hogy a fiatalok hozzájussanak az őket potenciálisan érintő veszélyekről szóló információkhoz, azonban azok ábrázolásánál a hasonló életkorból adódó könnyű azonosulási lehetőség miatt fokozott körültekintéssel szükséges eljárni. A megfelelő érzékenység különösen indokolt a nagyrészt verbalitásra épülő műsoroknál. A sajátos műfaji adottságokból eredő magas valóságra vonatkozathatóság miatt a felnőtt témák tárgyalása akkor megengedhető ebben a korhatár-kategóriában, ha azokat a kibontásukban megfelelő körültekintéssel és érzékenységgel kezelik. Nem elfogadható többek között, ha a negatív konzekvenciák, mint a büntetőjogi következmények vagy az egészségre ártalmas hatások, a társadalmi és emberi következmények nem kerülnek említésre, vagy ha az antiszociális magatartást kívánatosnak, társadalmilag elfogadottnak mutatják be, túlzó részletességgel ábrázolják, ami útmutató jellegű lehet, esetleg utánpótlásra ösztönözhet. Fontos az is, hogy a konfliktusokra és devianciákra vonatkozó megoldási módok említésre kerüljenek.

A műsorszámokban megjelenő kifogásolt műsorszegmensek rendkívül érzékeny témát és számos tisztázatlan körülményt vetettek fel.

A kiskorú néző családdal kapcsolatos biztonságérzetében a feltételezett elkövető/felbujtó személye mellett zavart és félelmet kelthetett a meggyilkolt fiú kiegyensúlyozatlan családi háttere: az édesanya nehéz helyzete miatt nem nevelhette a fiát, akit így a nagymamára bízta, majd a nagymama betegsége miatt végül az édesanya korábbi férjénél, mint nevelőapánál helyezték el. A nevelőapának későbbi kapcsolata lett egy nővel, akivel a viszonya – amint az a riportokból kiderült – nem volt felhőtlen, és a problémák okaként a barátnő – később egy ideig élettárs – a kiskorú áldozatot jelölte meg. A gyermekekben

további szorongást válthatott ki, hogy a riportok azt sugallták, a felnőttek megromlott kapcsolata vezethetett a fiú halálához.

Az elhangzott stúdióbeszélgetésből kiderült, hogy a nevelőapa a bűntényt megelőzően már két éve külön élt a feltételezett elkövetőtől/felbujtótól, ám arra a szakértő sem tudott választ adni, hogyan is maradhatott fenn így ez a viszony, hiszen az illetékes hivatalok az ilyen családokat rendszeresen látogatják, figyelik, és beavatkoznak, ha valamilyen problémát észlelnek. A továbbiakban a gyilkosságot feltételezhetően kitervelő nő személyisége kapcsán elhangzott, hogy nagyon jó anya volt, a fiút saját gyermekeként szerette.

A kiskorú néző számára ezek a tisztázatlan, homályos információk nehezen feldolgozhatók. Bár a műsorszámokban közzétett összeállításokat mind a hír-, mind a magazinműsor a nyugalom megzavarására alkalmasnak minősítette, a téma verbálisan részletezett, erős érzelmi hatást kiváltó jelzőkkel tűzdelt bemutatási módja miatt („*kegyetlenül gyilkoltak, aztán elásták*”, „*brutálisan meggyilkolta*”, „*eltegyék Bencét láb alól*”) a félelmi reakciók intenzívebbek lehettek, és tartósabban fennmaradhattak a gyermekekben.

A III. korhatári kategóriába sorolt alkotások már foglalkozhatnak érzékenyebb témákkal, mivel azonban a 16 év alattiak korlátozott élettapasztalataik következtében még nehezebben ítélik meg az elhangzottakat, a szerkesztőknek különös körültekintéssel kell eljárniuk a műsor készítésekor, azaz a távolságtartó feldolgozás elengedhetetlenül szükséges.

A műsorszám műsorvezetője az eset kapcsán többek között Németh Zsolt kriminológussal (7:14:42-7:23:36) a börtönhierarchiáról beszélgetett a „Mi vár a börtönben egy gyermekgyilkosra?” című műsorszegmensben. A szakértő elmondta, hogy a börtönben nincsenek kiszolgáltatott helyzetben a pedofilok és gyermekgyilkosok, hiszen az állam és a személyzet a szabályok alapján garantálja a rendet, ily módon az elítéltek nem büntethetik meg az elkövetőket. A műsorvezető és vendége között ezen túl a beismerő vallomás lelki háttere is szóba került, többek között az, hogy mikor törik meg egy ember és ismeri be tettét, valamint téma volt a lelkiismeret-furdalás kérdése, illetve a brutális gyilkosság megrendelőjének pszichopata volta. Megemlítésre került, hogy a bűntény kitervelőjének feltehetően nincsenek érzelmei, a kialakult szituáció elviselhetetlen volt számára, ezért nyúlt ehhez a megoldási módhoz. Később a műsorvezető és vendége tovább beszélgettek a pszichopata lélek jellemzőiről; elhangzott, hogy az elkövetőt félelem és hatalomvágy is motiválhatta. A szakértő véleménye szerint a gyanúsított nem érte el a szocializációnak azon fokát, melyen ezeket az érzelmeit képes lett volna kordában tartani, így párkapcsolati problémája okaként a gyermeket tüntette fel. A fentiek mellett szóba került az emberek érzelmi felháborodása, a halálbüntetés visszaállítása, a média, elsősorban az internet tájékoztatási szerepe, valamint a bűneset fogadtatása a kiskorúak körében. A szakértő szerint a történekről beszélgetni kell a gyermekekkel, ismertetni, hogy nem gyakori esetről van szó, és magyarázatot adni az eseményekre.

A családi háttér tisztázására dr. Radoszláv Miklós gyermekvédelmi szakértőt kérték fel (7:33:40-7:41:15), aki a gyám- és nevelőszülő közti különbségről beszélt, azonban az ügy részletes ismerete nélkül ő is többnyire csak feltételezésekbe bocsátkozott. A hivatali ügymenettel kapcsolatban kiemelte, hogy a nevelőszülők alkalmasságát folyamatosan ellenőrzik, háromhetente látogatják a családokat. Kitért a nevelőapa felelősségére is, aki normasértő módon engedte el a gyermeket a feltételezett elkövetőhöz/felbujtóhoz, amit nevelőapaként nem tehetett volna meg.

A beszélgetések megnyugtató végkicsengése elmaradt, sem a szakértők, sem a műsorvezető nem tért ki arra, hogyan lehetett volna a családban fennálló konfliktust kezelni, más módon megoldani.

A „Mokka” című magazinműsorban előforduló, a gyermekek és kiskorúak védelme szempontjából aggályos elemek a következők voltak:

6:56:26-6:56:47 *Téma felkonferálása*

Műsorvezető: *„Aztán a második téma korántsem vidám, miért nem élhetett édesanyjával Szita Bence, a stúdióban Radoszláv Miklós lesz a vendégünk, ő egy gyermekvédelmi szakember, ugye Bencét a nevelőapukája nevelte, nagyon szoros volt a kapcsolatuk, de hogy pontosan hogyan is alakult így a családi helyzete Bencének, erről fogunk beszélgetni.”*

7:13:00-7:13:19 *Hogyan? rovat felkonferálása*

Műsorvezető: *„Azonnal itt lesz velünk Németh Zsolt kriminológus, akivel többek között arról is beszélgetünk, hogy tegnap délután beismerő vallomást tett Szita Bence mostohája, és arról is szó lesz, hogy vajon milyen sors vár a börtönben az ilyen elítéltekre. Előbb nézzük meg a Tények riportját, utána pedig ezzel a témával folytatjuk.”*

A Médiatanács a Médiaszolgáltató 2012. november 7-én közzétett „Mokka” című műsorszámmal kapcsolatban az Mttv. 9. § (5) bekezdésének és 10. § (1) bekezdés c) pontjának megsértése tárgyában tett nyilatkozatával ellentétben az alábbiakat állapította meg:

A műsorszámban szereplő, főként a gyermekvédelmi szakértővel folytatott beszélgetés számos eleme feltételezéseken alapult, tekintettel arra a tényre, hogy a gyermekvédelmi szakértő az ügy részletes és teljes ismerete hiányában, általánosságban fogalmazta meg álláspontját a felmerülő kérdések kapcsán. A konkrét bűnügy vonatkozásában a műsorszámban szereplő szakértők és a műsorvezető sem tértek ki arra, hogy a tragédiához vezető körülmények ismerete alapján a gyilkosság miként lett volna elkerülhető.

A műsorszámban több alkalommal szerepeltek a kiskorúak számára tisztázatlan, homályos, ebből következően nehezen feldolgozható információk. Ezt példázza az a közlés, miszerint a nevelőszülők esetleges rossz viszonya vezethetett a fiú halálához, mely a műsorszámot figyelemmel követő kiskorúakban szorongást kelthetett. Ehhez hasonlóan annak a körülménynek a nem megfelelő kibontása, mintegy említés szintjén való közlése, miszerint a meggyilkolt kislányt a gyilkosságban részes nevelőanyja saját gyermekeként szerette és gondos, jó anya volt, további zavart kelthetett a műsorszámot befogadó kiskorú nézőkben, erkölcsi és szellemi fejlődésüket kedvezőtlenül befolyásolhatta.

A műsorszámban szereplő szakértővel folytatott beszélgetés azon mozzanata, miszerint az illetékes hatóságnak a családnál folytatott rendszeres látogatásai ellenére hogyan maradhatott fenn a megromlott nevelőszülői viszony, szintén nem került megfelelő és a kiskorúak számára megnyugtató mélységben kibontásra.

A Médiaszolgáltató azon észrevétele, hogy a műsorszám kellő mélységben és részletességgel ábrázolta ki a témát, így a műsorszámot néző kiskorúak számára a bűncselekményt, illetve annak körülményeit, előzményeit érthetőbbé, befogadhatóbbá tette, a fentiek alapján tehát nem állja meg a helyét.

Emellett a műsorszámban számos alkalommal szerepeltek a téma semleges feldolgozásához szükségtelen, oda nem illő, a kiskorúak érzelmi bevonódását segítő, a bennük a téma kapcsán kialakuló esetleges félelmi reakciókat erősítő közlések. Ezt példázza a téma *„kegyetlenül gyilkoltak, aztán elásták”, „brutálisan meggyilkolta”, „eltegyék Bencét láb alól”* jelzőkkel ellátott bemutatásának módja.

A Médiatanács egyetért a Médiaszolgáltató azon megállapításával, miszerint a bűncselekményről – tekintettel annak az egyes médiumokban történő széleskörű bemutatására – nagy valószínűség szerint az érintett korcsoport javarésze tudomással bírt. Azt a tény, hogy a gyilkosság áldozata egy kiskorú volt, valamint az elkövetés brutális módja valóban nem segítette elő, hogy a témát az azt bemutató médiumok érzelmi bevonódás nélkül mutassák be, dolgozzák fel. A Médiaszolgáltatónak éppen a téma érzékeny mivolta

okán kellett volna különös figyelemmel lennie arra, hogy a prezentálás során minden felesleges, a tájékoztatáshoz nem szükséges, hírértékkel nem rendelkező, ám a kiskorú nézők érzelmeire, erkölcsi fejlődésükre kedvezőtlen befolyással bíró közlést elkerüljön a műsorszám készítése során.

A Médiatanács egyetért a Médiaszolgáltató azon megállapításával is, miszerint egy kisgyermek halálának megnyugtató végkicsengést adni lehetetlen. A hatósági ellenőrzés Médiaszolgáltató által idézett mondata arra vonatkozott, hogy a műsorszámokban elhangzott beszélgetések, az abban szereplő információk egy része a bűncselekmény egyébként sem teljesen tisztázott körülményei, előzményei vonatkozásában további, nem megfelelően kibontott feltételezéseket, információkat tartalmazott, mely a műsorszámot figyelemmel követő kiskorúak számára további zavart okozhatott, nem segítette elő számukra a téma befogadását.

A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.250/2006/6. számú ítélete a műsorszámok korhatár-besorolásával kapcsolatban kimondta, hogy kiskorú néző lehet óvodás, illetve iskolás gyerek is, ugyanaz a műsor más hatást vált ki egy 6 éves, és mást egy 12, vagy 16 éves nézőben. Ezért kiemelten fontos a műsorszámok megfelelő minősítése, közzététele korhatár szerint.

A Legfelsőbb Bíróság egyik eseti döntésében megállapította, hogy a kiskorúak különös védeltségét az indokolja, hogy nem lehet kiindulni a befogadó reális értékítéletéből, abból, hogy a látottakat megfelelő módon, megfelelő értékrend alapján elemzi és értékeli, hiszen a kiemelt védeltséget éppen az indokolja, hogy a kiskorúak a végleges értékrend kialakításának folyamatában vannak. Ez adja személyiségfejlődésük sérülékenységet, egyúttal ez indokolja fokozott védelmüket is.

Több esetben kifejtette továbbá a bíróság, hogy amennyiben valamely műsorszám olyan elemeket tartalmaz, amelyeket besorolásuk esetén magasabb kategóriának megfelelően lehetne csak sugározni – éppen a minősítésnél való megszorító eljárásra, továbbá a védendő korosztályra tekintettel – az egész műsorszámot eggyel magasabb kategóriába kell sorolni és annak megfelelően sugározni.

A Fővárosi Ítéltábla korábbi ítéleteiben (pl. 2.Kf.27.065/2004/3. sz.) kiemelte, hogy a korhatár helyes meghatározásánál a műsorszám kiskorúakra gyakorolt összhatását kell figyelembe venni, vagyis egységesen, az egész filmet szemlélve kell elemezni, nemcsak a szóhasználatát, hanem a képi megjelenítését, a hang- és zenei aláfestését, a tartalmi mondanivalóját is ahhoz, hogy megfelelő mérlegelési szempontok álljanak rendelkezésre a döntés meghozatalánál.

A Fővárosi Bíróság 3.K.33902/2005/7. számú ítélete is megerősítette, hogy a kiskorúak egészséges erkölcsi, szellemi, pszichikai fejlődése olyan alkotmányos érték, amellyel szemben minden más alkotmányos szabadságnak engednie kell. A véleménynyilvánítási, műsorszerkesztési, műsorszolgáltatói szabadság csak ezen érték maximális védelmét figyelembe véve valósulhat meg. Kétség esetén kizárólag a túlzott védelem lehet az elfogadható mérce.

A Médiatanács mindezek alapján megállapította, hogy a műsorszámokban 6 óra 56 perces kezdettel közzétett, a közelmúltban meggyilkolt 11 éves kislány, Szita Bence meggyilkolásával foglalkozó műsorszegmensekben a bűncselekménnyel összefüggésben megjelenő deviáns magatartásformák, szélsőséges konfliktusmegoldások, agresszív cselekmények nem megfelelő módon és körültekintéssel történő bemutatása, verbális részletezése indokoltá tette volna a „Mokka” című műsorszámnak az Mttv. szerinti magasabb, IV. korhatári kategóriába történő sorolását, így a Médiaszolgáltató a műsorszám bemutatásával megsértette az Mttv. 9. § (5) bekezdését.

Az Mttv. 9.§ (5) bekezdése értelmében:

„Azt a műsorszámot, amely alkalmas a tizenhat éven aluliak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azáltal, hogy erőszakra, illetve szexualitásra utal, vagy témájának meghatározó eleme az erőszakos módon megoldott konfliktus, a IV. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott.

Tekintettel arra, hogy a Médiaszolgáltató 2012. november 7-én a törvény által előírt időintervallumnál korábban és nem a műsorszám tartalmának megfelelő korhatári jelzés alkalmazása mellett tette közzé a „Mokka” című műsorszámot, a Médiatanács megállapította az Mttv. 10. § (1) bekezdésnek c) pontjában foglalt rendelkezés megsértését is.

Az Mttv. 10. § (1) bekezdés c) pontja a következő:

„Lineáris médiaszolgáltatásban a IV. kategóriába sorolt műsorszám megfelelő jelzéssel ellátva, 21 óra és 05 óra között tehető közzé.”

2. Az emberi méltóság tiszteletben tartására vonatkozó törvényi rendelkezés megsértése a „Mokka” című műsorszámban – Smtv. 14. § (1) bekezdés

Az Mttv. 182. § c) pontja alapján az Smtv. 14. §-ának felügyelete vonatkozásában a Médiatanács rendelkezik hatáskörrel.

A vizsgált műsorrészlet a következőket tartalmazta:

A műsorszámban 6:57:24-6:57:73, 8:20:12-8:21:08, 8:33:04-8:34:10, valamint 8:53:49-8:54:32 között kerül sor a szavazás tárgyának, eredményének ismertetésére és a nyeremények bemutatására az alábbiak szerint:

Műsorvezető: *„Mai kérdésünk, Ön szerint mi lehetett Szita Bence meggyilkolásának indítéka?*

Mokka1-féltékenység

Mokka2-elmezavar1

Mokka3-pénz

A feltételezések szerint bérgyilkosság történt, arról lehetett olvasni a sajtóban, hogy a mostohaanyja kétszázezer forintot fizetett azért a hajléktalan férfiának, hogy eltegyék Bencét láb alól, ahogyan ő fogalmazott. A választott szavazatának kódját a 06-30-30-30-300-s alapdíjas sms számra várjuk. A véleményüket pedig írják meg a 17630-as számra, folytatjuk a Mokka-t.”

...

8:54:11

„Ha szavaznak nyerhetnek, mutatom a nyereményeket.”

A képernyőn megjelent, valamint a műsorszámban elhangzott tájékoztatás szerint a napi nyeremény egy darab páros belépő a Game On video játék kiállításra a WAM Design centerbe, a heti nyeremény egy két főre szóló két éjszakai kikapcsolódás a hajdúszoboszlói Hotel Délibába voltak.

A voksolásra a műsorszám során több alkalommal is buzdították a nézőket, illetve a nyereményeket is bemutatták; a szavazás eredményéről a nézők nem kaptak tájékoztatást.

---

1 A csatorna internetes oldalán a második válaszlehetőség eltért a képernyőn közzétettől, és lehetséges opcióként a bosszút jelölte meg.

<http://www.hir24.hu/Root/Shared/Pictures/2012/11/07/Mokka-nyeremenyjatek%281%29.png>

Emellett megállapítást nyert, hogy a Médiaszolgáltató internetes oldalán más válaszlehetőségek felkínálására került sor.²

A Médiatanács a Médiaszolgáltató 2012. november 7-én közzétett „Mokka” című műsorszámában szereplő nyereményjátékkal kapcsolatban az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértése kapcsán tett nyilatkozatával összefüggésben az alábbiakat állapította meg:

A Médiaszolgáltató nyilatkozatában elismerte, hogy az eljárás tárgyát képező telefonos játék közreadásával a Médiaszolgáltató súlyosan sértette az áldozat hozzátartozóinak kegyeleti jogait, az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértését ellenben nem, tekintettel arra, hogy a műsorszám tartalma egy konkrét személy személyhez fűződő jogait sértette meg, mely érvelésével kapcsolatban a Médiaszolgáltató hivatkozott a 46/2007. (VI. 27.) számú AB határozatban kifejtettekre.

Az Smtv. 14. § (1) bekezdése a következőket tartalmazza:

„A médiaszolgáltatónak az általa közzétett médiatartalmakban tiszteletben kell tartania az emberi méltóságot.”

Az Alaptörvény II. cikke értelmében:

„Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

Az Alkotmánybíróság szerint *„az emberi méltóság, mint a személyiség integritása az emberi léttel együtt az emberi lényegét jelenti. A méltóság ember voltunknak és értékünknek felel meg, és feltétlen tiszteletet parancsoló volta, emberi lényünk rangja. Az emberi jogok katalógusában, és a modern alkotmányokban az emberi élet, és méltóság ezért elsősorban nem is mint alapjogok, hanem mint a jogok forrásai, mint jogon kívüli értékek szerepelnek, amelyek sérthetetlenek.”* [23/1990. (X. 31.) AB határozat]

Az alkotmánybírósági gyakorlatban az emberi méltósághoz való jog azt jelenti, hogy *van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva az ember alany marad, s nem válhat eszközzé vagy tárggyá.* Az emberi méltóság az Alkotmánybíróság értelmezésében – 8/1990. (IV. 23.) AB határozat – az általános személyiségi jog egyik megnyilvánulása, mely általános személyiségvédelmi funkciójából eredően további külön nevesített jogokat is magában foglal, így például az önazonossághoz, az önrendelkezéshez való jogot, az általános cselekvési szabadságot és a *magánszféra védelméhez való jogot* is.

A Médiatanács megállapította, hogy a műsorszámában közzétett nyereményjáték közzétételével a Médiaszolgáltató megsértette az Smtv. 14. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezést is, az alábbiak miatt.

A műsor készítői a szenzációhajhász, a közízlést sértő és megbotránkoztató elem nyereményjátékban való felhasználásával figyelmen kívül hagyták a hozzátartozók érzelmeit, mindezt egy kifejezetten nyereségorientált műsorrészletben tették, azaz anyagi haszonszerzésre használták egy család tragédiáját.

A nyereményjátékban egy tizenegy éves fiú halálával kapcsolatban feltett kérdés és az arra adható válaszok megfogalmazása és feltevése nélkülözött minden empátiát, a tragikus eseményt egy nyereményjáték apropójává téve a Médiaszolgáltató olyan magatartást

---

² A csatorna internetes oldalán a második válaszlehetőség eltért a képernyőn közzétettől, és lehetséges opcióként a bosszút jelölte meg.

<http://www.hir24.hu/Root/Shared/Pictures/2012/11/07/Mokka-nyeremenyjatek%281%29.png>

tanúsított, mely negligálta az emberi méltóság alapvető értékét.

A Médiatanács a Médiaszolgáltató érvelésével egyező módon rögzíti, hogy az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértésére irányuló eljárások során nem egyéni jogsérelmekről dönt, hanem annak megállapítására jogosult, hogy a médiaszolgáltató az emberi méltóság tiszteletben tartásával tevékenykedik-e, egyes műsorainak témája, jellege nem sérti-e az alapvető jogokat.

Másképpen fogalmazva: a vélemény- és sajtószabadság korlátjaként megjelenő, médiatartalmakat érintő törvényi rendelkezések alkalmazása során a Médiatanács nem az egyént védi, hanem azt hivatott biztosítani, hogy a média működése az alkotmányos keretek között maradjon. Ez vezethető le a Médiaszolgáltató nyilatkozatában is említett 46/2007. (VI. 27.) sz. AB határozatból, és ebből következik, hogy a közigazgatási eljárás alanya nem a sérelmet szenvedett személy, hanem a jogsértést elkövető médiaszolgáltató.

Mindebből ugyanakkor nem következik, hogy az emberi méltósághoz való jog sérelme a médiaszolgáltatásban ne valósulhatna meg egy adott műorszám elkészítésével és közzétételével kapcsolatban, konkrét személy(eke)t érintő sérelem nyomán is (Legfelsőbb Bíróság Kf.VI.38.474/2000/3. sz. ítélete).

A Legfelsőbb Bíróság Kfv.IV.37.171/2011/4. számú ítéletében rögzítette, hogy a médiahatóság *„a műsorszolgáltató alkotmányos alapjogok tiszteletben tartó magatartását az egyes műorszámok egyedi vizsgálatával ellenőrzi. Ezen belül akár egy képkocka, akár egy mondat is megalapozhatja a jogsértést, hiszen ha az adott képpel, mondattal megsérti akár csak egy személy emberi jogát is, akkor nem az emberi jogok tiszteletben tartásával tevékenykedik. Szó sincs tehát arról, hogy a műsorszolgáltató csak egy tendenciózusan megvalósuló sérelem esetén lenne elmarasztalható, vagyis a jogsértés csak akkor lenne megállapítható, ha a műsorszolgáltató általában a műsoraival, azok témáival, az azokban megjelenített álláspontokkal sérthetné az emberi jogokat.”*

A fentiek alapján megállapítható, hogy a Médiatanács az ügy tárgyát képező esetben – a Médiaszolgáltató álláspontjával ellentétben - nem a személyhez fűződő jogok védelme, hanem a médiaszolgáltatás során elkövetett jogsértés megszüntetése érdekében lép fel, a Médiaszolgáltató által közzétett műsorszegmensek kapcsán.

A fenti idézett alkotmánybíróági és bírósági döntések alapján egyértelmű, hogy a Médiatanács az emberi méltóság védelmében a jogsértést megvalósító műsorszegmensek és nem kizárólag a műorszám egésze, avagy a műsorszámok összessége vonatkozásában jogosult eljárni.

A Médiatanács abban az esetben állapíthatja meg az emberi méltóság alapvető értékének sérelmét, amennyiben a sérelem eléri a közérdekű igényérvényesítés, a demokratikus nyilvánosság veszélyeztetésnek küszöbét.

A jelen határozat tárgyát képező műsorrészekkel kapcsolatban a hatósági fellépés indokát az jelenti, hogy a műsorszámok közzétételével a Médiaszolgáltató olyan alapvető normát hagyott figyelmen kívül, mint a kiskorúak emberi méltósághoz való joga, mely alapérték tisztelete a társadalmi élet és együttműködés egyik fő fundamentuma.

A 165/2011. (XII. 20.) AB határozat indokolása megállapítja, hogy a média *„rombolást tud végezni az emberi jogok, különösen az emberi méltóság tiszteletének kultúrájában”,* tehát e kultúra védelme lehet a médiaszabályozás célja. Ezt követően az indokolás leszögezi, hogy *„indokolt, hogy a hatóság – e jogok intézményes tartalmát érintő körben – (...) a közösség érdekében felléphessen a jogsértővel szemben”* [IV. 2. 2. 2. pont]. Az olyan médiatartalmak tehát, amelyek figyelmen kívül hagyják a személyhez fűződő jogokat egy kiskorú gyermek tragédiájának a vizsgált műsorrészlethez hasonló kontextusban (ún. nyereményszavazás keretében) – és egyébként a kiskorúak fejlődését veszélyeztető műsorrészek között –

történő bemutatása során, nem pusztán a konkrét tartalomban szereplő kiskorú vagy hozzátartozói személyiségi jogait sérthetik, hanem sértik az emberi méltóság „intézményes” védelméhez, az emberi méltóság kultúrájának megóvásához fűződő közösségi érdeket, és így az Smtv. 14. § (1) bekezdését is.

„Az igazság ára” című műsorszámmal kapcsolatban indult eljárás során a korábbi médiahatóság, az Országos Rádió és Televízió Testület megállapította a jogsértést, mert a műsorszám azt sugallta, hogy az emberi személyiségnek nincsen érinthetetlen tartománya, az emberi méltóság anyagi érdekből nyilvánossá, bárki számára hozzáférhetővé tehető (748/2008. (IV. 29.) sz. ORTT határozat). Határozatának indokolásában az ORTT megállapította, a vetélkedő azt az üzenetet „közvetíti, hogy az emberi személyiségnek nincsen integráns, érinthetetlen tartománya, az ember átlátszóvá alázható. A műsorban résztvevők a magánélet legbensőbb körének feltárására pénznyeremény elérése érdekében vállalkoznak, így a műsor azt az üzenetet hordozza, hogy a magánszféra és az emberi méltóság nem sérthetetlen, anyagi érdekből nyilvánossá tehető, konzumálható”.

Az ilyen tartalmakkal kapcsolatban – a hatósági döntés alapján – megállapítható, hogy ezen műsorszámok az emberi méltóság alapvető értékét kérdőjelezzik meg, és ezáltal közvetve a demokratikus jogállami rendet is támadják.

A Médiatanács az „Alekosz – Szerelem a legfelsőbb szinteken” c. műsorszám miatt 2011-es döntésével azért szankcionálta az egyik nagy kereskedelmi médiaszolgáltatót, mert az érintett műsorszámokban a szereplők „tárgyasításával”, női mivoltukban való megalázásával, megtévesztéssel és a magánszférájuk nyilvánossá tételével, valamint annak sugalmazásával, hogy az emberi személyiségnek nincsen érinthetetlen tartománya és az emberi méltóság sérthetlenségéről anyagi érdekből le lehet mondani, megvalósult az emberi méltóság sérelme (1044/2011. (VII. 19.) sz. határozat).

Jelen ügy annyiban hasonlít a fentiekre, hogy – ugyan eltérő módon – de megjelent az emberi méltóságot sértő „üzenet”, amennyiben egy emberi tragédiát a Médiaszolgáltató minden empátia nélkül egy nyereményszavazás „apropójává tett”. Egy brutális gyermekgyilkosság ily módon ürüggyé vált egy játékra, amelyen kiállítás-belépőt, illetve üdülési szolgáltatást lehetett nyerni, amely tartalom önmagában is megdöbbentő kontrasztot képezett a műsorszám tárgyául szolgáló bűncselekmény jellegével, és ezáltal – a médiaszolgáltató akaratától, szándékaitól függetlenül is – degradálta az emberi életet, és vele együtt az emberi méltóság értékét, csorbította a tragédia jelentőségét, az elkövetett bűncselekmény kirívó súlyosságát.

A Médiaszolgáltató a műsorában közzétett nyereményjátékkal egy gyermek, illetve családja tragédiáját kizárólag üzleti célokra, anyagi érdekeinek szem előtt tartásával, szenzációhajhász módon használta fel. Ez a médiaszolgáltatói magatartás önmagában alkalmas arra, hogy az emberi élet és – az ezzel elválaszthatatlan egységet képező – emberi méltóság sérthetetlen és feltétlen tiszteletet érdemlő értéként való elismerését kérdőjelezze meg. A tragédia ilyen körülmények között történt megjelenítése a közönséget szintén teljes empátiát és az emberi méltóság tiszteletét elutasító, azt teljes mértékben figyelmen kívül hagyó magatartásra ösztönözte. A vagyoni érdekek emberi méltóság „kultúrájának” tisztelete elé helyezésére ösztönző magatartás a Médiatanács álláspontja szerint az emberi méltóság intézményének védelme érdekében szintén indokoltá tette a hatósági fellépést.

A Médiaszolgáltató nyilatkozatában szereplő azon észrevétel kapcsán, miszerint a nyereményjáték közzététele miatt a Médiaszolgáltató érintett munkavállalójának felelősségre vonása megtörtént, a Médiatanács rögzíti, hogy tekintettel a Médiaszolgáltató objektív felelősségére, e körülmény – bár mindenképpen üdvözölendő – a jogsértés megállapítása szempontjából irreleváns.

Mindezek alapján a Médiatanács megállapította, hogy a 2012. november 7-én közzétett a „Mokka” című reggeli magazinműsorban szereplő nyereményjáték közreadásával a Médiaszolgáltató megsértette az Smtv. 14. § (1) bekezdését.

3. A kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek öncélú, sérelmes bemutatását tiltó törvényi előírás megsértése a 2012. november 7-én sugárzott „Tények” című műsorszámban – Smtv. 14. § (2) bekezdés

Az Smtv. 14. § (2) bekezdése értelmében:

„Tilos a megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek médiatartalomban történő öncélú és sérelmes bemutatása.”

A 2012. november 7-én közzétett „Tények” című hírműsorszám 06:33:14-06:36:58 és a 07:13:20-07:14:39 között adásba került egységei a következőket tartalmazták:

A szegmensekben a meggyilkolt gyermekét gyászoló édesanya nyilatkozott érzéseiről gyermeke elvesztését követően. A sírva nyilatkozó anyát szerepeltető bejátszás informatív tartalommal nem bírt, nyilatkozata a téma feldolgozása, a nézők tájékoztatása szempontjából relevanciával nem rendelkezett.

7:13:20-7:14:39 A műsorszám a „Tények” című hírműsorszám korábban, 2012. november 6-án közzétett riport került bemutatása, miközben a képernyőn 7:33-kor megjelent a felirat, miszerint a nézők a nyugalom megzavarására alkalmas riportot látnak.

Narrátor: *„Teljesen megtörve beszélt a 11 éves Bence édesanyja fia meggyilkolásáról.”* Eközben az áldozat kitakart fényképe volt látható.

Ezek után az áldozat anyja sírva elmondta: *„És kínlódtam, szenvedtem, ma megnéztem, mert meg kellett nézmem.”*

Majd a gyanúsított édesanyja szerepelt az összeállításban, arcát kitakarták: *„Nyugtatókkal, meg a párom is, nem mással, mással nem megy.”*

Narrátor: *„Ezt már P. Erika, a fiú megölésével gyanúsított nő anyja mondja, a rendőrök szerint a mostohaanyja.”* Ekkor a felvételeken a rendőrök kíséretében lehetett látni a gyanúsítottat, akit a felvételeken piros körrel jelöltek meg, miközben a szereplő személyek arcát kitakarták. *„Kétszázezer forintért bérelt fel két embert, hogy közösen megöljék, majd elássák a holttestet.”*

Narrátor: *„Az idős nő szerint lánya jó anya, aki nemcsak a saját gyerekeit, hanem a vele egyidős Bencét is nagyon szerette, órákon keresztül hallgatták ki a rendőrök.”* Eközben az áldozat képe kitakart szemmel volt látható.

Berlik Zoltán ügyvéd: *„Ezt a vallomását ő elég hosszan, több oldalon keresztül, több órán át meg is tette, ez egy mindenre kiterjedő, részletes, a saját bűnösségére is utaló beismerő vallomás.”*

Narrátor: *„A nő a rendőrök szerint két társával brutálisan meggyilkolta a kisfiút, az egyik társa, a gyanú szerint, ez a kopasz férfi volt, ő információink szerint többek között verekedésért, és nemi erőszakért korábban 30 évet ült.”*

Narrátor: *„A nő másik társa a gyanú szerint ez a férfi volt, ellene korábban a bíróság távollattási végzést rendelt el, azért, mert megverte a feleségét és a lányát, információink szerint a férfinak viszonya volt Bence mostohaanyjával.”* A képeken a gyanúsított egy autóból pizsamában szállt ki, majd kezét fogott a stáb egyik tagjával.

A Médiatanács a Médiaszolgáltató vonatkozó nyilatkozatával ellentétben megállapította, hogy a műsorszám szereplő anyja felfokozott érzelmei miatt kiszolgáltatott lelkiállapotban került bemutatásra a műsorszám, nyilatkozata műsorba szerkesztésére öncélúan, a nézők érzelmeinek fokozása céljából került sor.

Közvetlenül a gyilkosság után az áldozat édesanyja rendkívül zaklatott állapotban volt, a fia halála okán feltörő érzelmeit nem tudta és nem is akarta leplezni, így vélhetőleg nem tudta nyugodtan és következetesen végiggondolni szereplése következményeit. A nyilatkozatot a hírműsorszám a narráció is úgy kommentálta, hogy az anya teljesen megtörten nyilatkozott.

Az Alkotmánybíróság 165/2011. (XII. 20.) határozata alapján „[a]z Smtv. 14. § (2) bekezdése (...) olyan speciális tényállási elemet tartalmaz, amely kellően szűk körű, különösen nyomós közérdeken alapuló médiahatósági fellépést biztosít. A megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő emberekkel való bánásmódot szabályozó rendelkezés – amellet, hogy a személyiségi jogvédelmi képesség hiányára vagy korlátozottságára is utal – az emberi jogok megsértésének olyan eseteit fedi le, amelyek súlyosan veszélyeztethetik az emberi méltóság intézménye tartalmának érvényesülését. A hatósági jogvédelem ezért ebben a körben valamennyi médium esetében arányos korlátozást jelent” (indokolás, IV. 2. 2. 2. pont).

A vizsgált műsorrésszel kapcsolatban megállapítható, hogy a meggyilkolt fiú édesanyját olyan állapotban ábrázolta, amikor aligha lehetett képes felelős döntést hozni médiabeli szereplésével vagy annak elutasításával kapcsolatban. Az Smtv. 14. § (2) bekezdése nem abban az esetben alkalmazandó, ha a médiaszolgáltató visszaél a műsorában szereplő önrendelkezési jogával. Az érintett rendelkezés alkalmazása független az önrendelkezési jog meglététől, illetve annak gyakorlásától. A médiahatóság számára a lényeg, hogy az édesanyját olyan állapotban ábrázolta, amikor egyértelműen megalázó, kiszolgáltatott helyzetben volt. Nehezen lehetne elképzelni olyan helyzetet, amely egy anyát ennél kiszolgáltatottabbá tesz, a Médiaszolgáltató pedig ezt a lelkiállapotát kihasználva készítette az informatív tartalommal egyáltalán nem bíró riportot, amely következményeinek felismerésére az anya nyilvánvalóan nem volt képes.

Ez a bemutatás a médiaszolgáltató részéről ugyanakkor kétséget kizáróan öncélúnak is tekinthető, hiszen az édesanya szavai semmiféle többletinformációt nem tartalmaztak a gyilkossággal kapcsolatban – tehát eleve nem is szolgálhatták a közönség tájékoztatáshoz fűződő jogát –, hanem kizárólag gyermeke elvesztése feletti fájdalmát fogalmazták meg. Ez a fajta bemutatás, amely nem tekinthető a média tájékoztatási feladatának teljesítését célzó tevékenységnek, és amely megvalósítja az Smtv. 14. § (2) bekezdésében foglalt tényállás valamennyi elemét, az anya beleegyezésétől, vagy annak hiányától függetlenül jogsértő.

Mindezek alapján a Médiatanács megállapította, hogy a 2012. november 7-én közzétett a „Tények” című hírműsorszám 06:33:14-06:36:58 és a 07:13:20-07:14:39 között adásba került hírműsor-egységek közreadásával a Médiaszolgáltató megsértette az Smtv. 14. § (2) bekezdését.

A Médiatanács által feltárt jogsértések miatt alkalmazott jogkövetkezmény:

Az Mttv. 9. § (5) bekezdés és a 10. § (1) bekezdés c) pontjainak megsértése:

A Médiatanács az Mttv. 9. § (5) bekezdésének és 10. § (1) bekezdés c) pontjának megsértését jelen határozat meghozataláig négy alkalommal állapította meg:

- a 110/2012. (I. 18.) számú jogerős határozatában a Médiaszolgáltató által 2011. október 3-án és 4-én közzétett „Összeesküvők” című műsorszámok kapcsán 500.000 Ft;
- a 321/2012. (II. 15.) számú jogerős határozatában a Médiaszolgáltató által 2011. november 3-án és 4-én közzétett „Összeesküvők” című, valamint a november 4-én közzétett „Összeesküvők – Összecsapás” műsorszámok kapcsán 2.500.000 Ft;
- a 415/2012. (II. 29.) számú jogerős határozatában a Médiaszolgáltató által 2011. szeptember 13-án közzétett „Mokka” című műsorszám kapcsán 2.500.000 Ft;
- az 581/2012. (III. 28.) számú jogerős határozatában a Médiaszolgáltató által 2011. november 10-én és 27-én közzétett „Összeesküvők” című műsorszámok kapcsán 10.000.000 Ft

bírság megfizetésére kötelezte a Médiaszolgáltatót.

Az Mttv. 186. § (1) bekezdésében szabályozott felhívás jogkövetkezménye abban az esetben alkalmazható, ha a jogsértés csekély súlyú és ismételtsége nem állapítható meg.

A kiskorúaknak az Alaptörvényből és az Mttv.-ből is levezethető kiemelt védelmére tekintettel a törvénysértés nem tekinthető csekély súlyúnak, és bár az Mttv. 187. § (4) bekezdés szerinti jogsértés ismételtsége nem állapítható meg, tekintettel arra, hogy a Médiatanács fenti határozataiban szereplő műsorszámok közül kizárólag az 581/2012. (III. 28.) számú határozatban szankcionált, 2012. november 10-én és 27-én közzétett műsorszámok sugárzására került sor a jelen határozat tárgyát képező műsorszámok közzétételét megelőző 365 napon belül, a jogsértések súlyossága okán az Mttv. 186. § (1) bekezdése szerinti felhívás jogkövetkezménye nem alkalmazható a Médiaszolgáltatóval szemben.

Az Mttv. 187. § (4) bekezdése a következőket tartalmazza:

„Az (1)-(3) bekezdés alkalmazásában ismételtségnek tekintendő, ha a jogsértő a jogerős hatósági határozatban megállapított jogsértő magatartást ugyanazon jogalapon és jogszabályhely tekintetében, ugyanazon tárgykörben, háromszázhatvanöt napon belül legalább kétszer valósítja meg, ide nem értve a csekély súlyú törvénysértéseket.”

A jogsértés miatt jogkövetkezmény alkalmazásának alapját az Mttv. 187. § (2) bekezdés és a (3) bekezdés ba) alpontja jelenti:

„187. § (2) A Médiatanács és a Hivatal a jogkövetkezményt - a jogsértés jellegétől függően - a jogsértés súlyára, a jogsértés ismételtségére, folyamatosságára, időtartamára, a jogsértéssel elért vagyoni előnyre, valamint a jogsértéssel okozott érdeksérelemre, az érdeksérelemet szenvedett és veszélyeztetett személyek számára, illetve a jogsértéssel okozott kárra és a jogsértés piacra gyakorolt hatására, továbbá az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontokra tekintettel állapítja meg.

(3) A Médiatanács és a Hivatal - a (7) bekezdés figyelembevételével - a következő jogkövetkezmények alkalmazására jogosult:

b) bírságot szabhat ki a jogsértővel szemben az alábbi összeghatárok szerint:

ba) JBE médiaszolgáltató és a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató jogsértése esetén a bírság összege kétszázmillió forintig terjedhet...”

A Médiatanács az Mttv. 9. § (5) és 10. § (1) bekezdés c) pontjának megsértése tekintetében a jogkövetkezmény fajtájának és mértékének megállapítása során az Mttv. 187. § (2) bekezdésében rögzített mérlegelési szempontok közül figyelembe vette a jogsértés súlyán túl a jogsértéssel elért vagyoni előnyt a jövőbeni jogsértések mellőzése érdekében (generális prevenció).

A Médiaszolgáltató a műsorszám alacsonyabb korhatári-kategóriába sorolásával és így a műsorszámnak az előírtnál korábbi időpontban történő sugárzásával nagyobb számú célközönséget ért el, így a nézettsége növelésével — bár nem számszerűsíthető, de kétségtelen — vagyoni előnyre tett szert. Ezt a tényezőt a Médiatanács a bírság szankció alkalmazását megalapozó, de annak összegét nem növelő tényezőként vette figyelembe.

A Médiatanács a hatályos szabályozási környezettel összhangban és a kialakított szankció-alkalmazási gyakorlatának megfelelően az Mttv. 187. § (3) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények közül a bírság alkalmazása mellett döntött, mivel a vonatkozó jogsértések vonatkozásában e közjogi eszközt ítélte a legalkalmasabbnak arra, hogy a jogsértőt visszatartsa a jövőbeni jogsértések elkövetésétől. A Médiatanács úgy ítélte meg, hogy az egyedi ügyekben, az ügy sajátosságai mentén végrehajtott mérlegelés alapján megállapított, a jogsértésekkel arányos bírság kellő visszatartó erővel rendelkezik a további jogsértések tekintetében.

A Médiatanács 1326/2011. (X. 5.) számú határozatában a Médiaszolgáltatót jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltatóként azonosította.

A Médiatanács a Médiaszolgáltatót az Mttv. 187. § (2) bekezdés és a (3) bekezdés ba) pontja alapján az Mttv. 9. § (5) és a 10. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt rendelkezés egy

esetben történt megsértése miatt a kiszabható bírságmaximum (kétszázmillió forint) 5%-ának megfelelő, **10.00.000 Ft, azaz tízmillió forint** bírság megfizetésére kötelezte.

A Médiatanács külön tekintettel volt arra, hogy egy esetleges újabb jogsértés esetén alkalmazandó szankció esetén érvényesülhessen a fokozatosság elve, azaz az ismétléssel járó növekvő progresszivitás és a szankcionálás kiszámíthatósága, előreláthatósága.

Az Mttv. 187. § (2) bekezdésében meghatározott további mérlegelési szempontok a jelen jogsértések tekintetében nem értékelhetők.

A Médiatanács az Mttv. 182. § (1) bekezdés ba) pontjában foglalt hatáskörében a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

Az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértése:

A Médiatanács az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértését jelen határozat meghozataláig két alkalommal állapította meg:

- a 417/2012. (II. 29.) számú jogerős határozatában a 2011. szeptember 20-án sugárzott „Tények reggel” és a „Mokka” című műsorszámok kapcsán 5.000.000 Ft;
- a 722/2012. (IV. 18.) számú jogerős határozatában pedig a 2011. december 17-én közzétett „Tények” című műsorszám kapcsán 10.000.000 Ft

bírság megfizetésére kötelezte a Médiaszolgáltatót.

A jelen ügy tárgyát képező jogsértés kapcsán, a jogkövetkezmény megállapítása szempontjából értékelhető tényezők, körülmények vonatkozásában a Médiatanács az alábbiakat állapította meg:

Az emberi méltóság jogának, mint alapjognak az Alaptörvényből és az Mttv.-ből is levezethető kiemelt védelmére, valamint arra tekintettel, hogy a jogsértést kiskorúak emberi méltóságának megsértésével követték el, továbbá figyelembe véve az emberi méltóság megsértése körében kifejtetteket, a Médiatanács az emberi méltóságot sértő tartalmak esetében nem lehet megengedő, azaz amennyiben egy műsorszám emberi méltóságot sért, mivel a jogsértés a közönség érdekeit érintően kerül megállapításra, az nem értékelhető csekély súlyú törvénysértésként, és bár az Mttv. 187. § (4) bekezdés szerinti jogsértés ismételsége a törvényhely megsértése vonatkozásában nem állapítható meg, tekintettel arra, hogy a Médiatanács fenti határozataiban szereplő műsorszámok közül kizárólag a 722/2012. (IV. 18.) számú határozatban szankcionált, 2011. december 17-én közzétett műsorszám sugárzására került sor a jelen határozat tárgyát képező műsorszámok közzétételét megelőző 365 napon belül, a jogsértés súlyossága okán az Mttv. 186. § (1) bekezdése szerinti felhívás jogkövetkezménye nem alkalmazható a Médiaszolgáltatóval szemben.

A Médiatanács a hatályos szabályozási környezettel összhangban és a kialakított szankció-alkalmazási gyakorlatának megfelelően az Mttv. korábban idézett 187. § (3) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények közül a bírság alkalmazása mellett döntött, mivel a feltárt és megállapított jogsértések vonatkozásában e közjogi eszközt ítélte a legalkalmasabbnak arra, hogy a jogsértőt visszatartsa a jövőbeni jogsértések elkövetésétől. A Médiatanács úgy ítélte meg, hogy az egyedi ügyekben, az ügy sajátosságai mentén végrehajtott mérlegelés alapján megállapított, a jogsértések súlyához illeszkedő mértékű, arányos összegű bírság kellő visszatartó erővel rendelkezik a további jogsértések tekintetében.

A Médiatanács a Médiaszolgáltatót az Mttv. 187. § (2) bekezdés és a (3) bekezdés ba) pontja alapján az Smtv. 14. § (1) bekezdés egy esetben történt megsértése miatt a kiszabható bírságmaximum (kétszázmillió forint) 6,25%-ának megfelelő, **12.500.000 Ft, azaz tizenkettőmillió-ötszázezer forint** bírság megfizetésére kötelezte.

A jogsértés miatt jogkövetkezmény alkalmazásának alapját az Mttv. fentebb idézett 187. § (2) bekezdés és a (3) bekezdés bb) alpontja jelenti.

A Médiatanács az Smtv. 14. § (1) bekezdésének megsértése tekintetében a jogkövetkezmény fajtájának és mértékének megállapítása során az Mttv. 187. § (2) bekezdésében rögzített mérlegelési szempontok közül figyelembe vette a jogsértés súlyán túl az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontokat.

A Médiatanács a jogsértés miatt alkalmazott jogkövetkezmény fajtájának meghatározásakor figyelembe vette azt a tényt, hogy eddigi jogalkalmazói tevékenysége során az emberi méltóság tiszteletben tartásának kötelezettségét megsértő médiaszolgáltatókkal szemben minden esetben bírság szankciót alkalmazott.

A Médiaszolgáltató médiapiaci helyzete, a médiapiacon betöltött státusza hasonló az M-RTL Televízió Zrt. helyzetéhez, akivel szemben a Médiatanács ugyanezen típusú jogsértés miatt szintén bírságot alkalmazott, mely körülményt az egyenlő elbánás és az arányosság, mint a jogkövetkezmények alkalmazása körében követendő elv vonatkozásában a Médiatanács figyelembe vett.

Tekintettel azonban a jelen ügy tárgyát képező jogsértés súlyára és az azzal érintett személy kiskorú – így fokozottabb törvényi védelem alá eső – mivoltára, a Médiatanács magasabb összegű bírság alkalmazása mellett döntött, a jövőbeni jogsértések megelőzése érdekében (generális prevenció).

Az Mttv. 187. § (2) bekezdésében meghatározott további mérlegelési szempontok a jelen jogsértés tekintetében nem értékelhetők.

A Médiatanács külön tekintettel volt arra, hogy egy esetleges újabb jogsértés esetén alkalmazandó szankció esetén érvényesülhessen a fokozatosság elve, azaz az ismétléssel járó növekvő progresszivitás és a szankcionálás kiszámíthatósága, előreláthatósága.

A Médiatanács az Mttv. 182. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt hatáskörében a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

Az Smtv. 14. § (2) bekezdésének megsértése:

Az Smtv. 14. § (2) bekezdésének megsértését a Médiatanács jelen határozat meghozataláig nem állapította meg a Médiaszolgáltatóval szemben.

Az Smtv. 14. § (2) bekezdésének jelen eljárás keretén belül elbírált megsértése nem tekinthető csekély súlyúnak, tekintettel arra, hogy a Médiaszolgáltató a gyilkosság áldozatának édesanyjával érzelmileg feldúlt, kiszolgáltatott állapotban készített interjút a 2012. november 7-i híradásokban, két alkalommal, változatlan formában tette közzé, tehát kizárt az Mttv. 186. § (1) bekezdésében rögzített felhívás jogkövetkezmény alkalmazása.

A Médiatanács a hatályos szabályozási környezettel összhangban és a kialakított szankció-alkalmazási gyakorlatának megfelelően az Mttv. 187. § (3) bekezdésében foglalt jogkövetkezmények közül a bírság alkalmazása mellett döntött, mivel a feltárt és megállapított jogsértések vonatkozásában e közjogi eszközt ítélte a legalkalmasabbnak arra, hogy a jogsértőt visszatartsa a jövőbeni jogsértések elkövetésétől. A Médiatanács úgy ítélte meg, hogy az egyedi ügyekben, az ügy sajátosságai mentén végrehajtott mérlegelés alapján megállapított, a jogsértések súlyához illeszkedő mértékű, arányos összegű bírság kellő visszatartó erővel rendelkezik a további jogsértések tekintetében.

A Médiatanács a Médiaszolgáltatót az Mttv. 187. § (2) bekezdés és a (3) bekezdés ba) pontja alapján az Smtv. 14. § (2) bekezdés két alkalommal történt megsértése miatt a kiszabható bírságmaximum (kétszázmillió forint) 0,25%-ának megfelelő, **500 000 Ft, azaz ötszázezer forint** bírság megfizetésére kötelezte.

A jogsértés miatt jogkövetkezmény alkalmazásának alapját az Mttv. fentebb idézett 187. § (2) bekezdés és a (3) bekezdés bb) alpontja jelenti.

A Médiatanács az Smtv. 14. § (2) bekezdésének megsértése tekintetében a jogkövetkezmény fajtájának és mértékének megállapítása során az Mttv. 187. § (2) bekezdésében rögzített mérlegelési szempontok közül figyelembe vette a jogsértés súlyát.

Az Mttv. 187. § (2) bekezdésében meghatározott további mérlegelési szempontok, figyelemmel a jogsértés ismételtségének az Mttv. 187. § (4) bekezdésben rögzített fogalmára is, a jelen jogsértés tekintetében nem értékelhetők.

A Médiatanács külön tekintettel volt arra, hogy egy esetleges újabb jogsértés esetén alkalmazandó szankció esetén érvényesülhessen a fokozatosság elve, azaz az ismétléssel járó növekvő progresszivitás és a szankcionálás kiszámíthatósága, előreláthatósága.

A Médiatanács az Mttv. 182. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt hatáskörében a rendelkező részben foglaltak szerint határozott.

A hatósági eljárás során a Ket. 153. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezés szerinti eljárási költség nem merült fel.

A jogorvoslatról szóló tájékoztatás a Ket. 72. § (1) bekezdés da) pontján, valamint az Mttv. 163. § (1) és (3) bekezdésén, valamint a 164. §-on alapul. A tárgyalás tartására vonatkozó tájékoztatás a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 338. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2013. január 30.

A kiadmány hiteles:

a Médiatanács nevében

dr. Kollarik Tamás
levezető elnök

dr. Auer János
hitelesítő tag

Kapják **Személyes adat**